

Nyomtatott könyvek és elektronikus könyvek

Kérdőíves kutatás az e-könyv olvasási szokásokról

Készítette a TÁRKI Társadalomkutatási Intézet Zrt.

a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala, a Hamisítás Elleni Nemzeti Testület és a Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülése megbízásából.

Budapest, 2014. április

A kutatás módszere, mintája

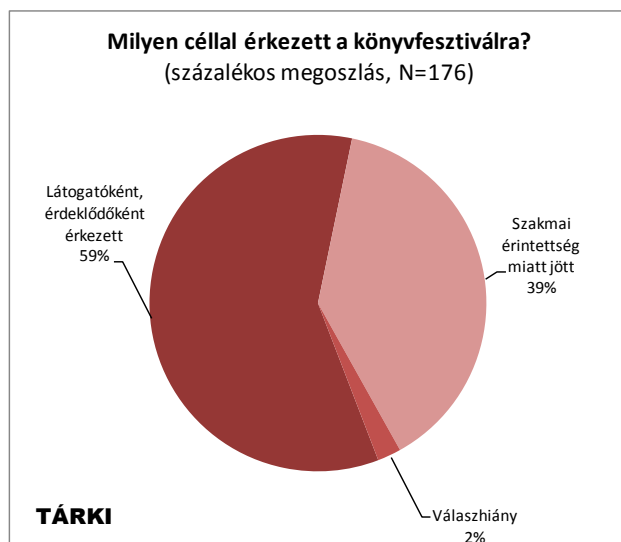
A kvantitatív, önkitöltős módszerrel készült kutatás mintanagysága 176 fő volt. Az adatfelvétel a Budapesti Nemzetközi Könyvfesztivál ideje alatt, 2014. április 24-től 27-ig tartott.

Az alábbi táblázatban a kitöltők nem, kor és végzettség szerinti megoszlása található. Látható, hogy a kérdőívet nagyobb arányban töltötték ki a nők (71%) és a felsőfokú végzettségűek (68%). A korcsoport szerinti eloszlás tekintetében kiegyensúlyozottabb arányokat regisztráltunk.

A MEGKÉRDEZETTEK MEGOSZLÁSA
(ESETSZÁMOK ÉS %-OS MEGOSZLÁS)

		N	%
Neme	Férfi	47	27
	Nő	125	71
	Válaszhiány	4	2
Életkora	18 év alatti	16	9
	18-30 éves	49	28
	31-44 éves	52	30
	45-60 éves	35	20
	61 év feletti	20	11
	Válaszhiány	4	2
Végzettsége	Alapfokú	10	6
	Középfokú	39	22
	Felsőfokú	120	68
	Válaszhiány	7	4
Összesen		176	100

A válaszadók nagyobb része (59%-a) látogatóként, érdeklődőként érkezett a könyvfesztiválra, míg a szakmai érdeklődők aránya 39% volt.

Összegzés

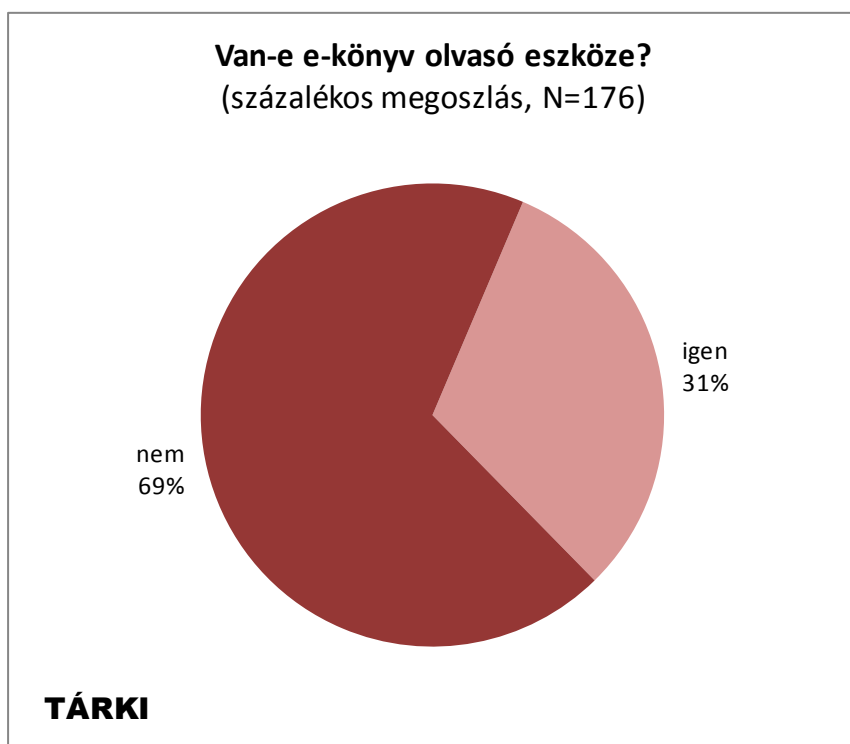
- A kutatásban résztvevők, vagyis a kérdőívet kitöltők majd egyharmada rendelkezik valamilyen olyan eszközzel, amellyel tud elektronikus könyvet olvasni. Ugyancsak magas számban jelezték a válaszadók, hogy már olvastak (valaha) elektronikus könyvet, arányuk majdnem eléri az 50%-ot, és további 9 százaléknian azt jelezték, hogy rendszeresen olvasnak e-könyvet.
- A válaszadók 44%-a egyáltalán nem olvas e-könyvet (függetlenül attól, hogy van-e olvasó eszköze vagy sem), 28%-ának ugyan nincs olvasó eszköze, de olvas e-könyvet, és további 28%-ának van olvasó eszköze is, és olvas is elektronikus könyvet.
- Ha egy könyv nyomtatott és elektronikus formában is elérhető, a válaszadók 13%-a választja az e-könyvet elsősorban, 84%-uk marad a hagyományos, nyomtatott formánál. Az olvasó eszköz megléte nagy befolyásoló erővel bír a választásra: azon válaszadók közül, akiknek van e-könyv olvasó eszközük, több mint egyharmadnyian választanák ez e-könyvet a hagyománnyal szemben.
- A nyomtatott könyvet inkább a könnyebb beszerezhetősége teszi vonzóvá, míg az e-könyvet a kedvezőbb ár miatt választanák többen.
- Az e-könyvet olvasók több mint fele hozzájut ahhoz a könyvhöz, amelyet olvasni szeretne – csak valamivel kevesebb mint egyharmadnyian jelezték azt, hogy nem jutnak hozzá, mert sok könyv csak nyomtatott formában jelenik meg.
- A válaszadók fele töltött már le az internetről könyvet – legnagyobb arányban azok, akiknek van olvasó eszközük. Azok körében, akik már töltöttek le valaha az internetről e-könyvet, viszonylag sokan, 42%-nyian nyilatkoztak úgy, hogy volt példa arra, hogy illegális forrásból töltöttek le.
- Az illegális tartalmak magas arányú használatát jelzi az is, hogy a letöltőknek mindössze 30%-a nyilatkozott úgy, hogy egy e-könyv beszerzésekor figyel arra, hogy csak legális weboldalról szerezzen be könyvet. A válaszadók 43%-a ugyan figyel arra, hogy legális legyen a letöltés, de igénybe vesz illegális forrást, ha a könyvhöz csak azon keresztül juthat hozzá. A kérdőívet kitöltők majd egynegyede számára egyáltalán nem fontos, hogy legális vagy illegális a weboldal, ahonnan a könyveit letölti.

Kutatási eredmények

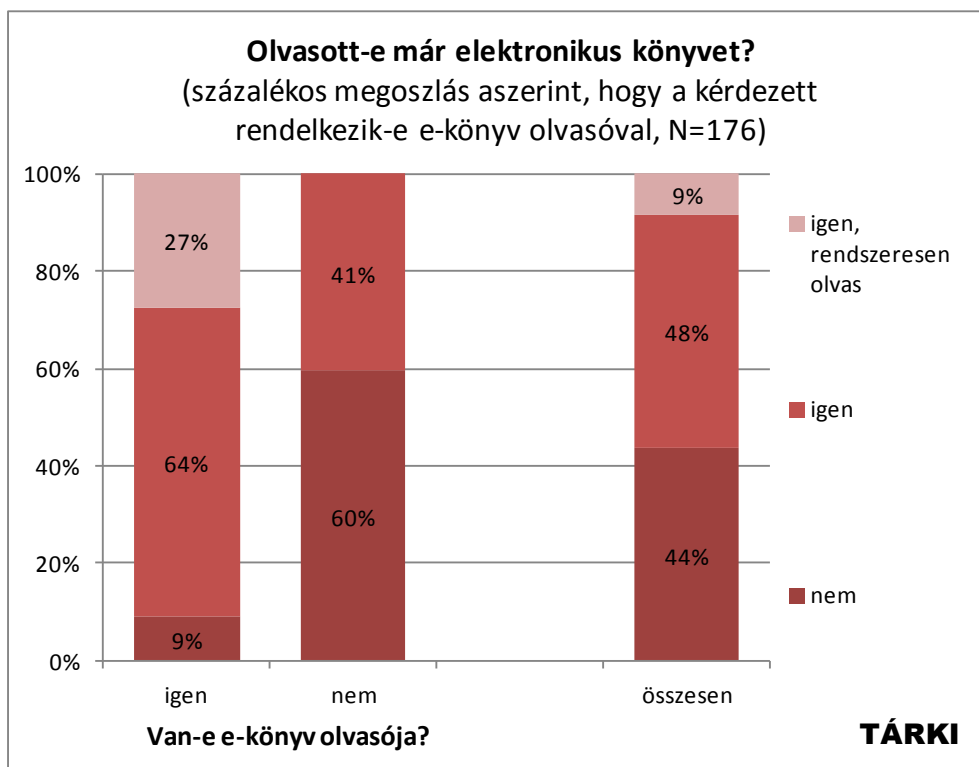
Elektronikus könyvek elterjedtsége

A kérdőívet kitöltők majd egyharmada (31%) rendelkezik valamilyen elektronikus könyv olvasására alkalmas eszközzel.

Ugyancsak magas számban jelezték a válaszadók, hogy már olvastak (valaha) elektronikus könyvet, arányuk majdnem eléri az 50%-ot (48%). További 9 százaléknyan azt jelezték, hogy rendszeresen olvasnak e-könyvet. Összesen tehát a válaszadók 56%-a (99 fő) olvasott e-könyvet (rendszeresen vagy alkalmasszerűen).

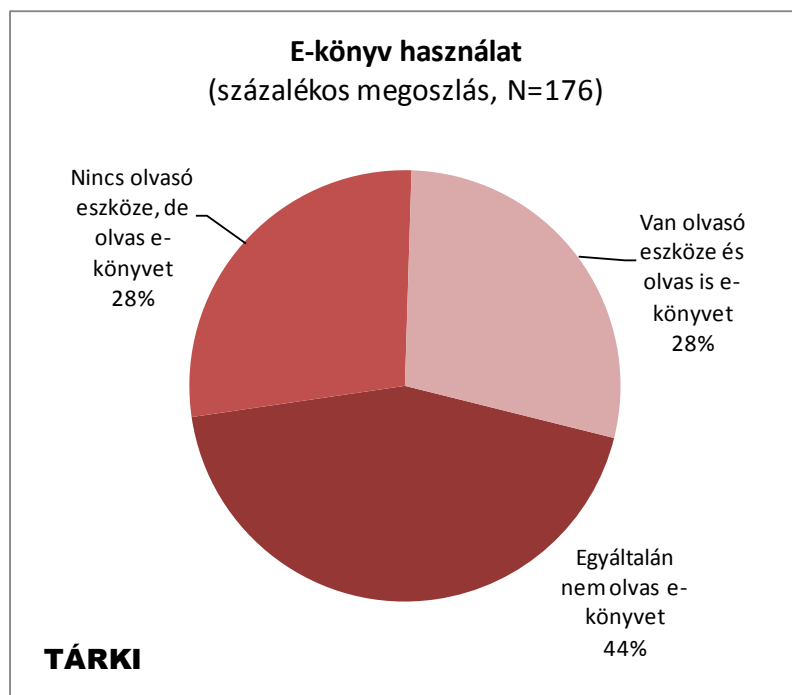
Azok körében, akik rendelkeznek valamilyen e-könyv olvasó eszközzel (55 fő), több mint egynegyednyi (27%) azok aránya, akik rendszeresen olvasnak e-könyvet, és további 63%-uk olvasott már (ezen) elektronikus tartalmat. Az e-könyv olvasóval rendelkezőknek mindössze 9%-a jelezte, hogy nem olvasott még e-könyvet. Ez az arány az olvasó eszközzel nem rendelkezők körében (121 fő) 60%, és csupán 40%-nyian jelezték körükben, hogy olvastak már valaha elektronikus könyvet. Olyan válaszadó, aki rendszeresen olvasna ily módon, az eszközzel nem rendelkezők körében nem volt.

Az eszközzel való rendelkezés és az e-könyv olvasásra vonatkozó kérdésekből létrehoztunk egy, az e-könyv használatot bemutató szegmentáló változót, mely a következőképpen csoportosítja a válaszadókat:

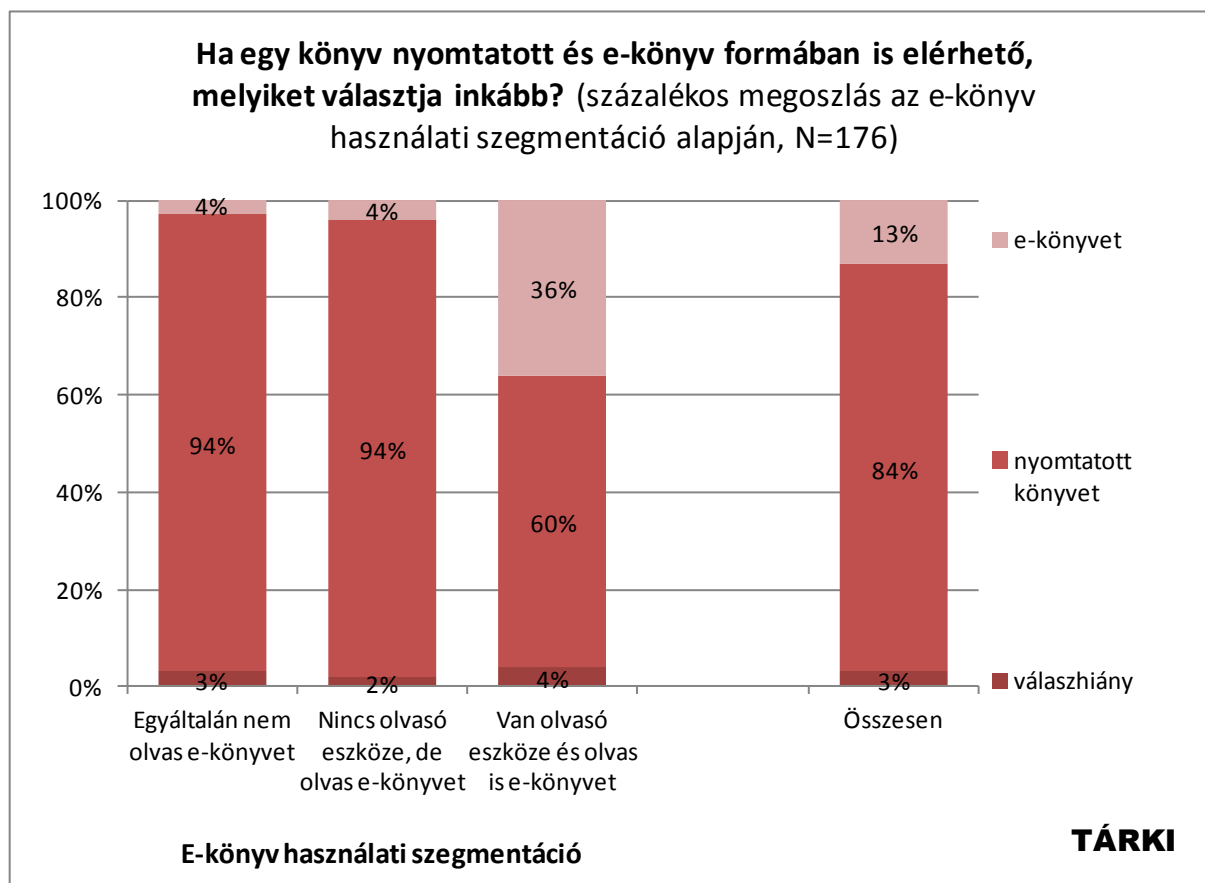
- egyáltalán nem olvas e-könyvet (függetlenül attól, hogy van-e olvasó eszköze vagy sem),
- nincs olvasó eszköze, de olvas e-könyvet,
- van olvasó eszköze, és olvas is elektronikus könyvet.

Az egyes kategóriák számított arányát a következő ábra mutatja. A továbbiakban háttérváltozóként kezeljük a kialakított csoportosítást, és minden lehetséges esetben vizsgáljuk, van-e szignifikáns összefüggés.

Elektronikus könyvekhez való hozzáférés

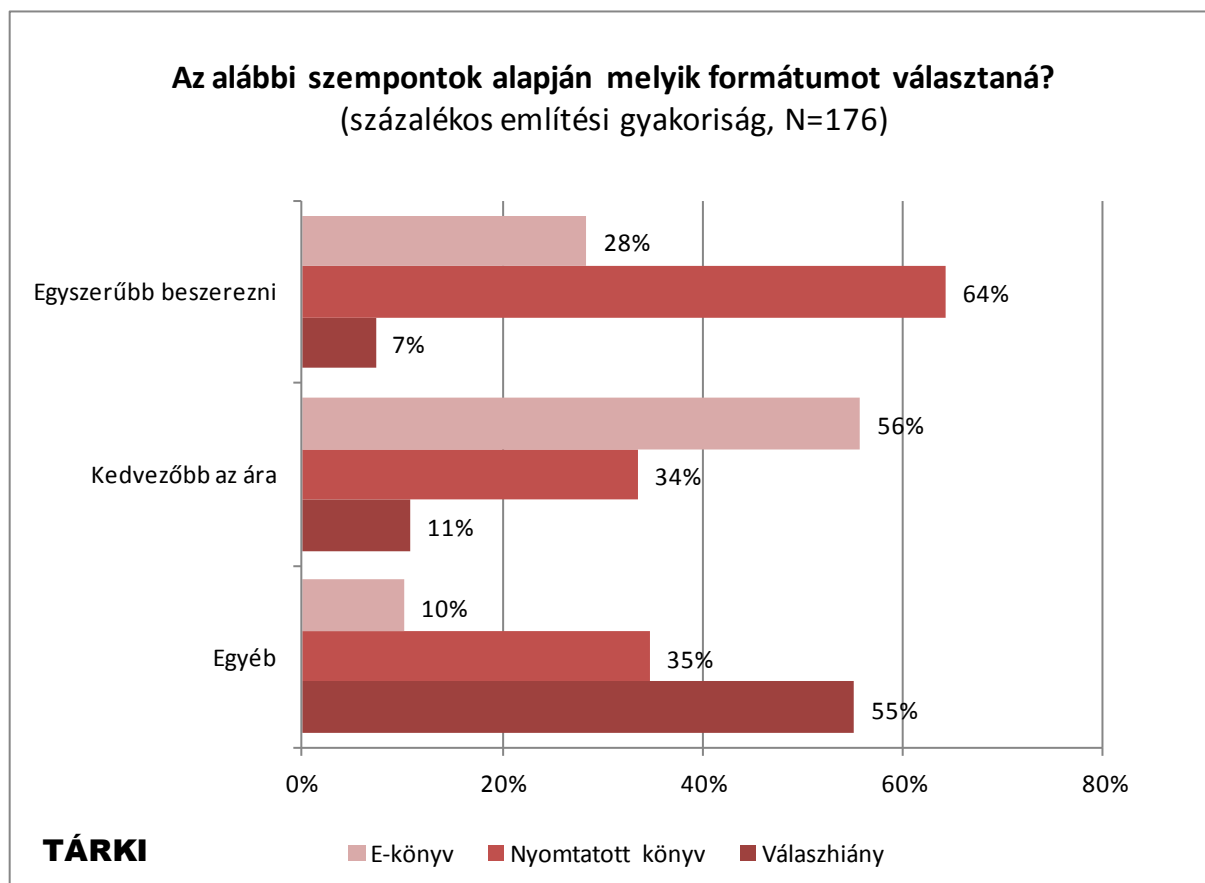
Ha egy könyv nyomtatott és elektronikus formában is elérhető, a válaszadók 13%-a választja az e-könyvet elsősorban, 84%-uk marad a hagyományos, nyomtatott formánál. Az e-könyv használati szegmentációs bontásban egyértelműen látszik, hogy az olvasó eszköz megléte mekkora befolyásoló erővel bír a választásra: azon válaszadók közül, akiknek van e-könyv olvasó eszközük, több mint egyharmadnyian választanák ez e-könyvet a hagyományossal szemben. Igaz azonban, hogy a hagyományos formátumot választók 60%-a még mindig magas arányú – ez az e-könyvek egyértelműen kisebb fokú kedveltségét mutatja. Azok körében, akik nem rendelkeznek e-könyv olvasóval, a hagyományos formát választók aránya 94%.

A kérdőívet kitöltők különböző szempontok közül választhatták ki, hogy melyik könyvformára, az elektronikusra vagy a nyomtatottra illenek-e jobban a megadott jellemzők.

A könnyebb beszerezhetőség tekintetében a válaszadók nagyobb arányban voksoltak a hagyományos könyvekre (64%), míg a kedvezőbb ár kérdésében az e-könyvet választották többen (56%).

A válaszadók egyéb szempontokat is felsorolhattak, miért választják az olvasás egyik, illetve másik formáját, válaszukat részletesen az ábra utáni felsorolások tartalmazzák (az említések számával együtt).

Az e-könyvet választók egyéb válaszai a következők voltak:

• Hordozhatóság, könnyebben hordozható	4 említés
• Kényelmes használat	3 említés
• Praktikusabb tömegközlekedésen, utazás közben olvasni	3 említés
• Szélesebb választék, több könyvet is vihetek magammal	2 említés
• 50 könyv, fél kg-s formában	1 említés
• A Kindle-t könnyebb kézben tartani	1 említés
• Az e-könyv jobb a szememnek	1 említés
• Hangfelvétel is van rajta	1 említés
• Helyhiány	1 említés
• Könnyebben elfér a táskámban	1 említés

A nyomtatott könyvet választók egyéb válaszai a következők voltak:

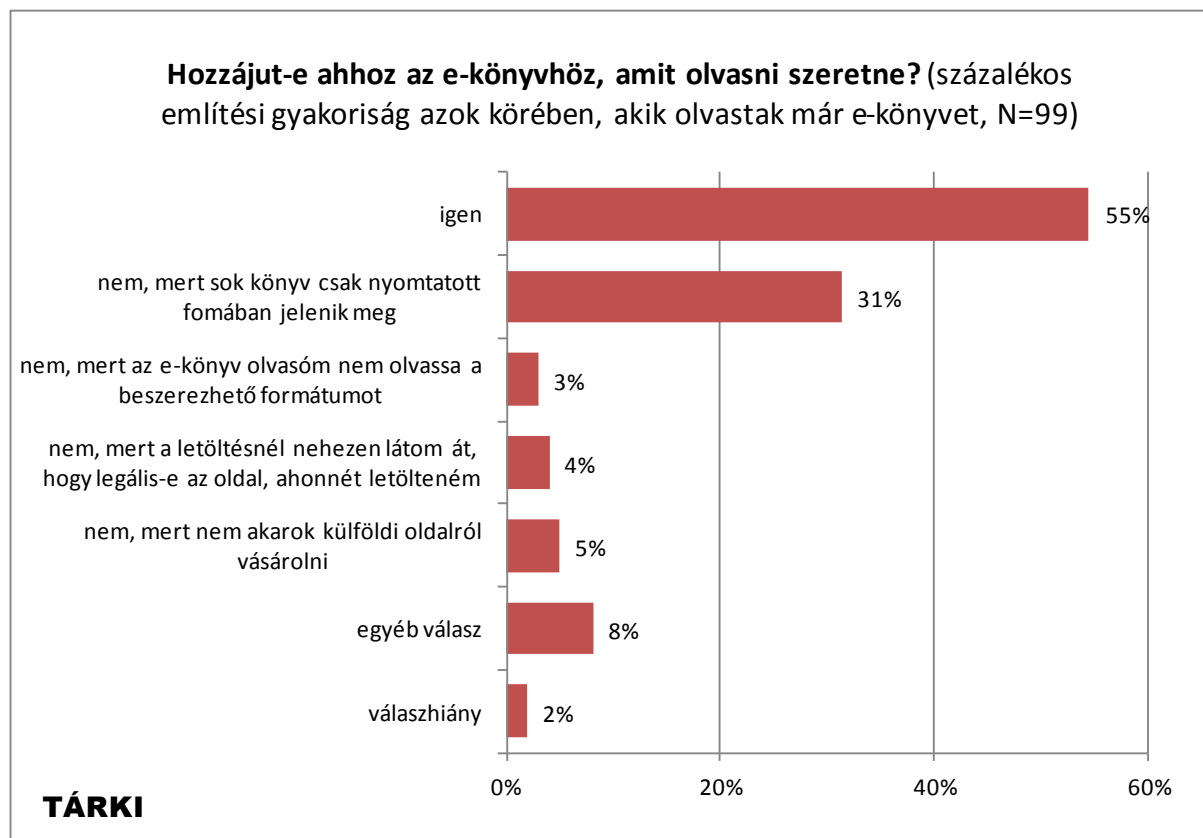
• Nincs konkrét válasz	20 említés
• Jobb kézbe fogni, kézbe lehet fogni	5 említés
• Az illata	5 említés
• Képek, illusztrációk miatt	4 említés
• Jobban szeretem, szimpatikusabb	3 említés
• Jó dolog nyomtatott könyvet olvasni	2 említés
• Jobb érzés olvasni, lapozgatni	2 említés

• Kényelmesebb olvasni	2 említés
• Könnyebben olvasható	2 említés

Az egy-egy említéssel szereplő egyéb válaszok a következők voltak:

- A könyv jobb a varázsa miatt
- Áram nélkül használható
- Az érzés!
- Emberközel
- Hagyomány
- Huzamos olvasás
- Jó megfogni, forgatni a lapokat, más élményt ad
- Kevésbé szemrontó
- Mert könyv hangulata van
- Minden más
- Nem merül le
- Nem szeretem a képernyő jellegű olvasást
- Olvasási élményt ez ad
- Régi kiadás nem kapható
- Szebb
- Szeretem ágyba vinni
- Tartóssága

Az e-könyvet (valaha vagy rendszeresen) olvasók (99fő) több mint fele (55%-a) hozzájut ahhoz a könyvhöz, amelyet olvasni szeretne. Valamivel kevesebb mint egyharmaduk (31%) azt jelezte, hogy nem jut hozzá, mert sok könyv csak nyomtatott formában jelenik meg. Kompatibilitási problémák, letöltési nehézségek, valamint külföldi oldalak fizetési nehézségei kevésbé gátolják meg, hogy az olvasók hozzájussanak a kívánt tartalomhoz. A részletes megoszlásokat az alábbi ábra tartalmazza.

A válaszadók itt is megjelölhettek egyéb választ, amennyiben a felsorolásban nem találtak magukra illőt. Ezek a válaszok részletesen az alábbiak voltak:

• Nincs eszközöm, amivel olvasni tudnám	7 említés
• Nem is keresem	3 említés
• Inkább a nyomtatott könyveket keresem	2 említés
• Változó	2 említés
• Az e-könyvnek nincs meg a mágiája	1 említés
• Csak a MEK-ről olvasok	1 említés
• Igen, illegálisan	1 említés
• Nem akarok e-könyvet olvasni	1 említés
• Nem beszélek jól idegen nyelven, hogy olvassak az adott nyelven	1 említés
• Nem tudok megbarátkozni az e-könyvvel	1 említés
• Nem volt olyan fontos, hogy megvegyem, klasszikusok ingyen letölthetők	1 említés

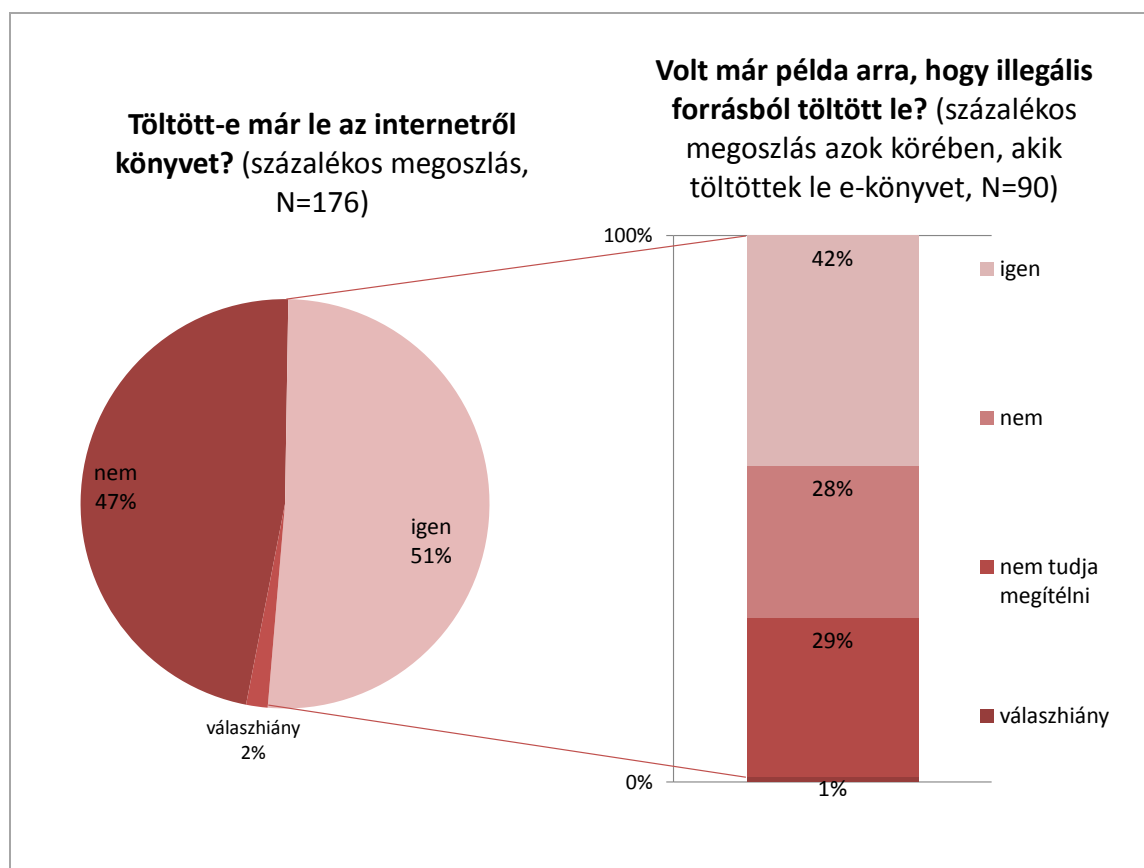
Elektronikus könyvek letöltése

A válaszadók fele (51%) töltött már le az internetről könyvet. Természetesen legnagyobb arányban azok, akiknek van olvasó eszközük (82%), de azok is magas arányban említették, akiknek ugyan nincs olvasó eszközük, de szoktak olvasni elektronikus könyveket (69%).

TÖLTÖTT-E LE MÁR INTERNETRŐL KÖNYVET?
(SZÁZALÉKOS MEGOSZLÁS AZ E-KÖNYV HASZNÁLAT SZERINT, N=176)

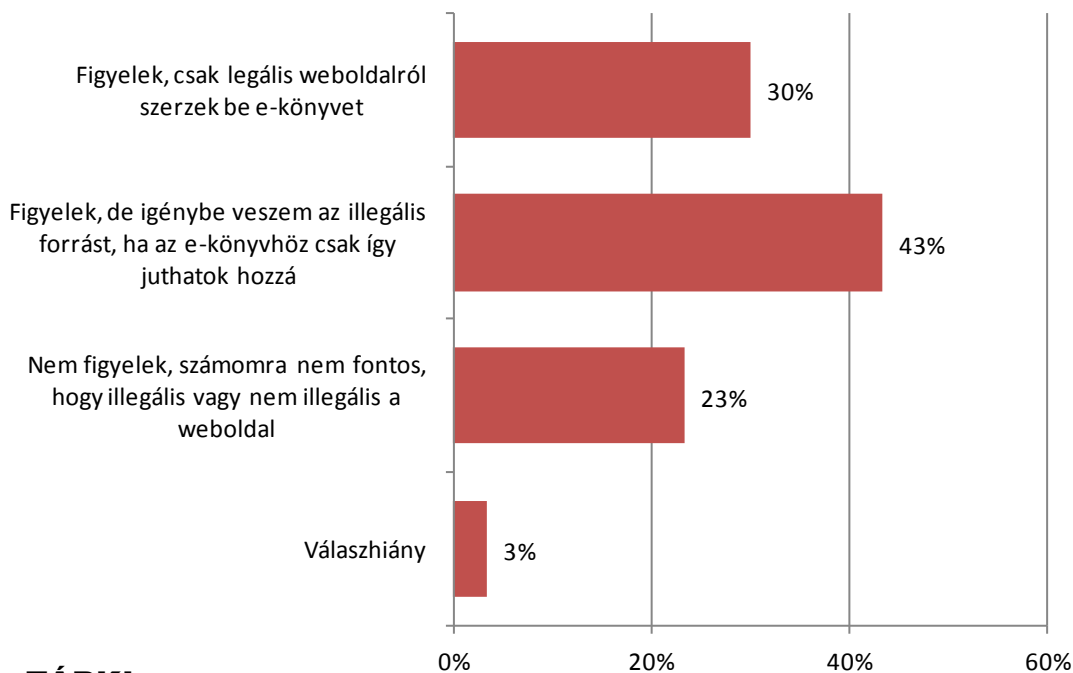
	IGEN	NEM	VÁLASZHIÁNY
	%	%	%
Egyáltalán nem olvas e-könyvet	19	78	3
Nincs olvasó eszköze, de olvas e-könyvet	69	29	2
Van olvasó eszköze és olvas is e-könyvet	82	18	0
Összesen	51	47	2

Azok körében, akik már töltöttek le valaha az internetről e-könyvet (90 fő), viszonylag sokan (42%) nyilatkoztak úgy, hogy volt példa arra, hogy illegális forrásból töltöttek le. Mindössze 28%-uk állította biztosan, hogy nem használt illegális forrást, és majd ugyanennyien voltak (29%), akik nem tudták megítélni a forrás milyenségét.

Az illegális tartalmak magas arányú használatát jelzi az is, hogy a letöltőknek mindössze 30%-a nyilatkozott úgy, hogy egy e-könyv beszerzésekor figyel arra, hogy csak legális weboldalról szerezzen be könyvet. A válaszadók 43%-a ugyan figyel arra, hogy legális legyen a letöltés, de igénybe vesz illegális forrást, ha a könyvhöz csak azon keresztül juthat hozzá. A kérdőívet kitöltők majd egynegyede (23%-a) számára egyáltalán nem fontos, hogy legális vagy illegális a weboldal, ahonnan a könyveit letölti. A kérdésben az e-könyv használatai szegmentációt tekintve nem található szignifikáns összefüggés.

E-könyv beszerzésekor figyel arra, hogy legális legyen a letöltés? (százalékos megoszlás azok körében, akik töltöttek le e-könyvet, N=90)

TÁRKI